

Silvo Grmovšek

Diplomiral je iz filozofije in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Delal je kot novinar, med drugim tudi pri osrednjem slovenskem časopisu Delo, objavljajl časopisne članke in prispevke za revije in zbornike. Zadnjih petnajst let dela kot bibliotekar v Knjižnici Velenje. Ima strokovni naziv bibliotekarski specialist, licenco za vzajemno katalogizacijo in je vodja domoznanskega oddelka v knjižnici Velenje. Na strokovnem področju je med drugim oblikoval domoznansko zbirko in digitalno domoznansko zbirko, študijsko zbirko referenčnih del s področja humanistike in družboslovja ter zbirko starejših tiskov. Ob zbiranju, evidentiranju in obdelavi knjižničnega gradiva piše tudi poljudne in strokovne prispevke in knjižne ocene (predvsem s področja domoznanstva), ki so bili objavljeni v različnih zbornikih in revijah (zborniki Dvignjeni zastor, Perspektiva sove, Knjižnice na Šaleškem, zGodbe Velenja). Je tudi urednik revije Šaleški razgledi in član uredništva spletne izdaje Šaleškega biografskega leksikona.

OD BORGESA DO KRLEŽE: DIGITALNA DOMOZNANSKA ZBIRKA KNJIŽNICE VELENJE – DIGIDOM

Pričnimo predstavitev domoznanske digitalne zbirke Knjižnice Velenje z razlago osnovnih pojmov. »Domoznanstvo je proučevanje določenege geografskega (upravnega) območja iz najbolj širokega, splošnega vidika (geografsko, arheološko, zgodovinsko, literarno, jezikovno, sociološko, etnološko, biografsko itd.), ki se v praksi večkrat

deli na posamezne specialne vede; v knjižnicah to pomeni posebno dejavnost, ki jo določa zbiranje, obdelovanje in hranjenje knjižničnega gradiva, ki je kakor koli vezano na območje, ki ga knjižnica s svojo celotno dejavnostjo zajema (domoznansko gradivo). Tako gradivo je v knjižnici zbrano v posebni zbirki (domoznanska zbirka) in analitično obdelano (domoznanska dokumentacija), tako da nudi domoznanske informacije« (Krnel-Umek, Rajh, 1985). Kot je opredeljeno v Bibliotekarskem terminološkem slovarju (2009), je domoznansko tisto knjižnično gradivo, ki je nastalo v domačem kraju, pokrajini oziroma se nanju nanaša, ali so ga objavili domači avtorji in je predmet domoznanske dejavnosti. V našem primeru imamo torej opraviti z gradivom, ki se po vsebini in izvoru nanaša na Šaleško dolino in območje občine Šmartno ob Paki, vključuje pa tudi gradivo avtorjev s tega območja in gradivo, izdano na tem območju.

Če želimo predstaviti specifičnost domoznanske zbirke s poudarkom na njenem digitaliziranem delu, se ne moremo izogniti umestitvi knjižnične dejavnosti v lokalni prostor.

Knjižnica Velenje je bila ustanovljena leta 1962 kot samostojna institucija, leta 1975 pa je postala del zavoda Kulturni center Ivana Napotnika, v katerem so bile še organizacijske enote Prireditve, Galerija in Muzej. Leta 2004 je bil Kulturni center reorganiziran v Javna zavoda Knjižnica Velenje in Muzej Velenje. Znotraj knjižnične dejavnosti je ostala še organizacijska enota Prireditve, ki pa se je leta 2008 izločila in preimenovala v Festival Velenje. Od tedaj v Knjižnici Velenje poteka le knjižnična dejavnost, zavod pa ima z Občinama Šoštanj in Šmartno ob Paki sklenjen dogovor o izvajanju te dejavnosti na njunem območju.

Knjižnica Velenje je torej pristojna za območje, ki ga sestavljajo mestna občina Velenje, kjer živi 73,26 % prebivalstva (33.034 prebivalcev), občina Šoštanj z 19,5 % (8.705 prebivalcev) in občina Šmartno ob Paki s 7,23 % oz. 3.233 prebivalci, skupaj torej 45.074 prebivalcev. Aktivnih članov leta 2015 (merilo je zabeležen vsaj en fizični ali elektronski

obisk) je bilo 10.446, od tega je Mestno knjižnico v Velenju obiskalo 8.237 članov, v Šoštanju 1,672 članov in knjižnico Šmartno ob Paki 537 članov.

Osrednje urbano in gospodarsko središče tega območja je Velenje. Tudi zaradi njegovega burnega razvoja, ki je dalo pečat celotni dolini, naj omenim, da je Velenje »... iz skromnega trga z osemsto prebivalci leta 1948 v pičlih treh desetletjih preraslo v eno največjih slovenskih mest s petindvajset tisoč prebivalci, danes pa jih šteje že precej čez trideset tisoč. Po drugi strani pa je Velenje primer nekakšne "socialistične industrijske revolucije", ki je v kratkem času naselje napravila za enega najpomembnejših državnih centrov industrijskega razvoja na področju težke industrije, premogovništva in z njim povezane energetike (v sosednjem Šoštanju) in kovinske industrije.«¹ Intenzivni razvoj Velenja je primerljiv z nastankom katerega od mest na ameriškem Divjem zahodu, ki je znalo izkoristiti, danes bi rekli, razvojne resurse. Razlika je le, da je v ozadju razvoja Velenja bila socialistična revolucija, družbeno ozadje nastajajočih mest na Divjem zahodu pa je bil zgodnji kapitalizem s prvotno akumulacijo kapitala. Mimogrede, lokalno zgodovino v inačici medijske konstrukcije, ki bi se ukvarjala z nastankom in razvojem obeh krajev, lahko rekonstruiramo s pomočjo lokalnega časopisa. V tem kontekstu je bil prvi korak pri formiranju domoznanske digitalne zbirke digitalizacija osrednjega velenjskega časopisa, ki je pričel izhajati leta 1953, torej približno v obdobju pričetka razvoja novega Velenja. Med prvimi domoznanskimi razstavami pa je bil s časopisnimi članki predstavljen nastanek urbanega Velenja, pri čemer so obiskovalci knjižnice imeli priložnost za svobodno interpretacijo medijske konstrukcije zgodovine novega Velenja.

In če intenzivni razvoj Velenja povežemo s knjižničarstvom, lahko med drugim ugotovimo, da čeprav ima to

---

¹ Jože Hudales, *Življenje v novem mestu: Velenje in njegove urbane identitete 1945–1960*, Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015, str. 5.

lokalno okolje povsem solidno knjižničarsko tradicijo, vendar te tradicije kot knjižnične strokovne dejavnosti ni bilo na področju domoznanstva. Očitno je bil omenjeni burni gospodarski in urbani razvoj Velenja in s tem celotne doline prehter, »socialistična revolucija« ni vključevala vseh aspektov »kulturne revolucije« in ena od posledic tega je, da nobena od tamkajšnjih knjižnic do pred poldrugim desetletjem ni imela niti domoznanske dejavnosti niti domoznanske zbirke.² Od tod tudi specifika naše domoznanske zbirke; v našem fondu nimamo tega, kar imajo knjižnice iz bistveno manjših okolij, vendar z bogatejšo kulturno tradicijo. V mislih imam stare in redke tiske, rokopise, dokumente, zapuščine ipd. Zato smo tako klasično kot digitalno domoznansko zbirko oblikovali z gradivom, ki pač obstaja, poseben poudarek pa je bil na zbiranju in obdelavi gradiva, ki je nastajalo v obdobju omenjenega ekonomskega in urbanega ‚booma‘ Velenja. Skorajda samoumevna se mi zdi odločitev, da bodo kriteriji zbiranja gradiva skrajno liberalni in da se ne bomo omejili predvsem na tiskano gradivo. Sicer pa o tem nekoliko več v nadaljevanju, pred tem pa krajša digresija.

Razmislek o predpostavkah početja, iz katerega je nastala domoznanska digitalna zbirka, kaže, da so to na prvi pogled nedvomno strokovne smernice, kar je tako samoumevno, da o tem ne bomo izgubljali besed. V ozadju te samoumevnosti pa je kar nekaj nereflektiranega početja, ki je pač nastajalo po inerciji. To velja za formalno tehnično plat zbirke, medtem ko je bila vsebinska plat nekoliko bolj premišljena in lahko rečem, da je imela nek ohlapni koncept. Vendar se je ta koncept bolj prilagajal tekoči praksi, kot pa se je praksa prilagajala njemu. Kakorkoli, povedati želim, da je bilo oblikovanje konkretne digitalne domoznanske zbirke tipanje v temi, ki je bila zame kot otroka analogne dobe bistveno bolj črna kot pa za tiste, ki so se rodili v digitalni eri.

---

² V nasprotju s tem je bogata dejavnost zbiranja in interpretiranja duhovne dediščine Šaleške doline, od Starih omenimo le Frana Mlinška, Franca Hribernika in Gustava Šiliha.

Torej se odpovedujem vlogi generala, ki je po bitki pameten in za nazaj razvršča vojake v zmagovite formacije.

Ko zdaj razmišljam, kaj me je gnalo k oblikovanju zbirke, bi rekel, da v prvi vrsti potreba po urejanju, sistematiziranju, ali če uporabim magično besedo iz našega poklicnega žargona – klasificiranju in vsaj navideznemu podeljevanju smisla kaosu, naključju in arbitrarnosti. Torej eminentno ideološki razlogi. In če od te trojice omenim le arbitrarnost, se ta kaže že pri označevalcih, s pomočjo katerih je strukturirana zbirka. Začetne delovne naslove »poglavij in podpoglavij« sem kasneje nameraval preimenovati v skladu z bibliotekarskimi terminološkimi standardi. Vendar sem se odločil ohraniti duha borgesovske absurdne klasifikacije živali iz kitajske enciklopedije, ki si jo je Borges gladko sam izmislil, kar pa je poskušal zakamufirati s sklicevanjem na fiktivni pasus pomembnega nemškega sinologa in prevajalca iz kitajščine Franza Kuhna. Reč se mi zdi zabavna, zato ji bom namenil nekaj vaše pozornosti. Michel Foucault namreč svoj prelomni tekst z naslovom *Besede in reči* prične s stavkom, da je ta njegova knjiga nastala iz omenjenega Borgesovega besedila, v katerem ta piše, da se živali delijo na:

- a) »tiste, ki pripadajo cesarju,
- b) balzimirane,
- c) udomačene,
- d) odojke,
- e) sirene,
- f) fantastične,
- g) svobodne pse,
- h) vključene v pričujočo klasifikacijo,
- i) ki se vznemirjajo kakor norci,
- j) neštete,
- k) narisane z zelo tankim čopičem iz kamelje dlake,
- l) et cetera,
- m) ki so razbile vrč,
- n) ki so od daleč podobne muham«³

---

³ Michel Foucault, *Besede in reči*, Ljubljana, *Studia Humanitatis*, 2010, str. 5.

Tukaj Borges duhovito zamaje naivno predpostavko o uje-manju besed in reči in napotuje na to, da ni občega skupnega medija besed in reči, da je naše dojemanje besed in reči vselej historično določeno in arbitrarno. Ne bomo vstopili v močvirje epistemologije, zato ostanimo pri poanti, da je treba ostati skromen, tudi ko gre za klasifikacijo v knjižnicah, in da naj opustimo vero, da smo z njo zajeli reči. Zato sem si dovolil delitev gradiva – sicer nekoliko manj absurdno od borgesovske, na glavne mape:

- Domoznanske razstave
- Društva in klubi
- Filmsko in video gradivo
- Fotografije
- Glasbeni posnetki
- Plakati in letaki
- Razglednice
- Tiskovine

Te mape so potem strukturirane v tematske ali pa kronološke sklope.

Sicer pa, če se držim kronologije in preostalih dejstev, Knjižnica Velenje od leta 2006 sistematično bogati svojo digitalno domoznansko zbirko. Z uspešno kandidaturo na razpisu Ministrstva za kulturo Republike Slovenije je takrat ob podpori sofinancerjev in partnerjev v projektu digitalizacije filmskega in video gradiva pridobila 169 pomembnih digitalnih video zapisov, dve leti pozneje pa je na tak način v svojo zbirko uvrstila tudi celovit pregled domače glasbene ustvarjalnosti, ki je takrat zajemal 760 glasbenih posnetkov. Med redno domoznansko dejavnostjo je velenjska knjižnica v preteklih letih digitalizirala številne razglednice, fotografije, tiskovine in različne publikacije, s projektom digitalizacije osrednjega velenjskega časopisa pa je pridobila tudi 33.000 strani dragocenega domoznanskega gradiva. Slednji projekt je skupaj z referenčno domoznansko knjižno zbirko Šaleški razgledi, ki je opravila pionirsko delo pri interdisciplinarnem proučevanju lokalnih družbenozgodovinskih fenomenov, bilo

okostje digitalne zbirke. Trenutno ta digitalna zbirka obsega 11 tisoč datotek. Manjši del te zbirke, vključno z domoznansko dejavnostjo, je predstavljen na spletni strani naše knjižnice.

Del digitalne zbirke je torej dostopen na spletu, do integralne zbirke pa je možen le lokalni dostop. Razlog za to omejitve so avtorske pravice, zaradi njih pa je digitalna zbirka javno dostopna na enem samem računalniku, ki ni povezan s spletom in ne omogoča tiskanja ali kopiranja gradiva. Prva verzija Digidoma je bila sestavljena iz omenjenih osmih glavnih map, vsaka od njih je imela ikono, znotraj teh map pa je bilo gradivo zbrano v podmapah in datotekah. Dokler je bilo digitaliziranega gradiva še malo, je takšna podoba Digidoma še imela nek smisel, ko pa je obseg gradiva pričel strmo naraščati, je vse skupaj postajalo nepregledno in kaotično. To je bil verjetno eden od pomembnejših razlogov, da med obiskovalci ni bilo pretiranega zanimanja za ogled naše digitalne zbirke. Nekajletna prizadevanja za postavitve brskalnika po digitalni zbirki so letos končno uresničena, to pa bom predstavljal nekoliko kasneje.

Kot sem omenil, je zbirka sestavljena iz raznovrstnega gradiva, od knjig do drobnih tiskov, sive literature, gibljivih slih, fotografij, plakatov, letakov, glasbenih posnetkov itd. Če jo pričnem predstavljati z njeno specifičnostjo, bi rekel, da je to v prvi vrsti sistematično zajemanje izjemno vitalne lokalne glasbene in filmske ter video produkcije. Posebnost je tudi to, da so v zbirki digitalizirani vsi pomembnejši lokalni časopisi od samega pričetka izhajanja, v zbirki pa je tudi že omenjena celotna referenčna domoznanska zbirka Šaleški razgledi. Morda je specifično tudi to, da nismo čakali, da pride gradivo do nas, ali pa iskali le tisto, kar je na dosegu rok; potrebno je bilo skoraj detektivsko delo in uporaba široke socialne mreže, da smo prišli do gradiva: ko smo namreč zbrali in digitalizirali večji del knjižnega gradiva, se je pokazalo, da je v nastajajoči domoznanski zbirki praktično zanemarljiv delež neknjižnega, predvsem vizualnega gradiva. Tovrstne lokalne produkcije, ki bi bila namenjena distribuciji, ni, in na voljo je

bilo le nekaj amatersko izdelanih videokaset. Ker smo vedeli, da je amaterska filmska scena v Velenju precej razvita, smo se povezali najprej z velenjskim Kino klubom Paka, nato pa še z nekaj posamezniki, za katere smo vedeli, da so bolj za lastno ljubiteljsko dušo imeli opraviti s filmsko ali video kamero, čeprav njihove ambicije niso segale čez priložnostne bolj ali manj družinske posnetke.

Pokazalo se je, da gre za presenetljivo obsežno materijo: že zdaj, ko naše poizvedovanje za tovrstnim gradivom ni končano, imamo na voljo stotine kratkih filmov dolžine od treh do približno trideset minut. Filmi so različnih žanrov, od igranih, risanih do dokumentarnih. Med slednjimi so predvsem filmi o Velenju in okolici, nekaj je tudi etnoloških filmov, čas njihovega nastanka pa sega od sredine šestdesetih let prejšnjega stoletja dalje. Filmi so posneti na 8- ali 16-milimetrskem filmskem traku, v zbirki pa je tudi filmski opus poklicnega režiserja, scenarista in producenta Andreja Mlakarja, avtorja dokumentarnih in celovečernih filmov, posnetih na 35-milimetrskem filmskem traku ali pa na videu. Večina filmov ima avtorski pečat in so zaključen izdelek, nekaj pa je že omenjenih ljubiteljskih družinskih snemalcev – v dogovoru z njimi smo iz njihovih posnetkov zmontirali in v DVD-je zapekli kadre, ki imajo splošno zgodovinsko dokumentarno vrednost, npr. štirideset let stari posnetki Velenja ali pa javnih dogodkov.

V zbirki so tudi posnetki dejavnosti velenjskega Kina 16 iz osemdesetih let prejšnjega stoletja. Od obiska tedanjega disidentskega srbskega režiserja Želimirja Žilnika z njegovo filmsko retrospektivo, med katero je bil iz bunkerja potegnjjen njegov film *Zgodnja dela*, sicer dobitnik berlinskega zlatega leva, do dokumentarnih videoposnetkov, ki so registrirali javne manifestacije večine lokalnih civilnodružbenih gibanj iz osemdesetih let prejšnjega stoletja in so dosegli svoj vrh v veliki ekološki demonstraciji v Velenju pred približno dvajsetimi leti.

Na kratko bom preletel še preostalo vsebino zbirke. Glasbeno gradivo obsega okoli tisoč zvočnih posnetkov vseh glasbenih žanrov, od vseh zvrsti popularne glasbe lokalnih izvajalcev do klasične glasbe. To gradivo je pomembno tudi zato, ker neposredno dokumentira izjemno vitalnost lokalne glasbene scene. Velenje je namreč slovenski glasbeni inkubator in je že pol stoletja plodna valilnica uspešnih glasbenikov in skupin vseh popularnih glasbenih zvrsti. Če naštejemo le nekatere: rock skupine Ave, Chateau, Kaoz, Res Nullius, Šank Rock, Wreck, hip hoper 6pack Čukur, mednarodno uveljavljena jazzista Robert Jukič in Jure Pukl in še bi lahko našteval. Omembe vredna se mi zdi izjemna naklonjenost lokalne politike do glasbene scene, kar se med drugim kaže v zelo dobri koncertni infrastrukturi in dejstvu, da je občina eno od hiš v javni lastni uredila za domovanje oziroma vaje lokalnih glasbenih skupin.

Zbirka razglednic trenutno obsega okoli štiristo enot in je kronološko razdeljena na razglednice do 1. svetovne vojne, med vojnama in na povojno obdobje. Pri tem gradivu smo izhajali iz predpostavke, da sta obe strani enakovredni, zato smo dosledno digitalizirali tudi hrbtno strani razglednic, ki so tudi prikazane v zbirki.

Zbirka fotografij: osebni fotografski arhivi, med katerimi naj omenim obsežno zbirko foto albumov t. i. očeta novega Velenja in njegovega dolgoletnega župana Nestla Žganca ter fotografskega kronista lokalne in slovenske glasbene scene Jurija Vižintina. Njegov fotografski opus se tematsko lepo dopolnjuje z našo glasbeno zbirko. Imamo pa tudi digitaliziran del arhiva fotografij velenjskega Fotokluba Zrno.

Posebna poglavje v zbirki so Plakati in letaki, potem so tukaj še za javnost relevantni deli arhivov društev in klubov ter domoznanske razstave. Pri slednjih gre za različne vrste povsem realnih razstav v realnem času in prostoru, gradivo teh razstav smo digitalizirali in jih v naši zbirki prikazali kot virtualne razstave. Vsebinsko gre za biografije znanih osebnosti, ki so s svojo ustvarjalnostjo presegle lokalne okvirje, ali pa za tematske razstave o denimo zgodovini velenjskih

stavb, ateljejski fotografiji iz druge polovice 19. in začetka 20. stoletja, razstava o nastajanju novega Velenja v drugi polovici 20. stoletja ipd.

Na koncu je še poglavje z naslovom Tiskovine, v njem pa so ob digitaliziranih knjigah in knjižnih zbirkah tudi drobni tiski, katalogi in zloženke, lokalni periodični tisk ter raziskovalne naloge, diplomska, magistrska in doktorska dela.

Na kratko še o tehničnih karakteristikah digitalne zbirke. V podrobnosti digitalizacije ne bom zahajal, zato naj kratko izpostavim bistvene reči. Ko smo pričeli digitalizacijo, smo izhajali iz tedanjih prevladujočih standardov. To pomeni, da smo tiskovine digitalizirali v formatu pdf, razglednice in fotografije pa v formatu jpg. Torej so v naši bazi digitalnega gradiva tudi razglednice v formatu jpg, ker pa smo – kot sem omenil – dosledno digitalizirali tako sprednjo kot tudi zadnjo stran vsake razglednice, smo jih za objavo v Digodomu pretvorili v format pdf. Glasbeni posnetki so bili digitalizirani v tedaj in tudi še danes prevladujočem formatu mp3. Pri tem gradivu so torej že pred nekaj več kot desetletjem, ko smo pričeli digitalizacijo, bili na voljo standardi, ki so prevladujoči še danes. Drugače je bilo z digitalizacijo video in filmskega gradiva. Zaradi tedanjih tehnoloških razmer smo to gradivo, ki je bilo na filmskem traku ali video kasetah, digitalizirali najprej na DVD-je. Takrat namreč še nismo imeli možnosti shranjevanja obsežnega gradiva na trdi disk. Šele ko je to postalo dostopno, smo to gradivo v vob. formatu prenesli na strežnik. Z letošnjo aplikacijo brskalnika pa celotno gradivo konvertiramo v mp4 format. Pri tem smo preizkusili celo vrsto na spletu prosto dostopnih konverterskih programov in vsi so imeli večje ali manjše pomanjkljivosti. Končno nam je uspelo najti program z nazivom VidCoder, ki je ustrezal vsem našim zahtevam.

Spletno aplikacijo z brskalnikom po digitalni zbirki je izdelalo velenjsko podjetje Prosplet, d. o. o., razdeljen je na administrativni vmesnik za vnašanje vsebin in uporabniški vmesnik za pregledovanje. Izdelan je z uporabo tehnoloških

standardov za predstavitev multimedijskih vrst gradiv, njegovo tehnično ozadje pa je naslednje:

- podatkovna baza: MySQL,
- spletni Strežnik za uporabnike in administracijo z uporabo PHP,
- Javascript za interaktivnost,
- uporaba AJAX za hitrejše nalaganje posameznih sklopov in metapodatkov,
- uporaba HTML5 za predvajanje multimedijske vsebine,
- integriran open source ogledovalnik PDF vsebine.

Ko gre za obdelavo digitalnih gradiv z metapodatki, smo se odločili za format metapodatkov Dublin core, ki je postal standard za opis internetnih in elektronskih virov. Uporabili smo tako imenovani mali Dublin core s petnajstimi polji.

In kako naprej? Vsekakor bomo že po inerciji zbirko dopolnjevali z novim gradivom. Sicer pa je ena od možnosti

Slika 1: Osnovna stran uporabniškega vmesnika.

Slika 2: Z metapodatki obdelana fotografija na uporabniškem vmesniku

Slika 3: Primer obdelave diplomske naloge na strani za vnos metapodatkov v administrativnem vmesniku. Polja, ki so označena z rdečo zvezdico, so obvezna.

del gradiva, za katerega so rešene avtorske pravice, postaviti na splet. To je mogoče izpeljati enostavno, kajti eno od polj z metapodatki je tudi status avtorskih pravic. Tako bi kompletna zbirka še vedno bila dostopna le lokalno, del zbirke pa bi bil na internetu.

Druga pot pa je klasično in digitalno zbirko kot shrambo domoznanskega gradiva dopolniti s produciranjem besedil, ki bi povzela temeljna znanja in spoznanja z večine domoznanskih področij iz našega lokalnega okolja. Imamo namreč že izdelan Šaleški biografski leksikon z osemsto gesli in Šaleški glasbeni leksikon z nekaj kot več sto gesli lokalnih glasbenikov in glasbenih skupin.

Ideja o tem leksikonu je nastala še v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, spletna izdaja pa je izšla leta 2012, ko je imela 650 gesel. V leksikonu so predstavljene pomembne osebe iz preteklosti in sedanjosti Šaleške doline, ki so se tukaj bodisi samo rodile, bodisi tu živele in delovale ves čas ali le določen čas, in osebe, ki so s Šaleško dolino močnejše povezane. Današnji obseg leksikona je 800 gesel.

Glasbeni leksikon je del zbornika z naslovom zGodbe Velenja in podnaslovom rocknroll, pop, elektronika, jazz in hip hop. Sestavljen je iz zgodovinskega pregleda lokalne urbane glasbe od leta 1959 do danes in esejističnih prispevkov pričevalcev, ki so dejavno spremljali velenjsko rockovsko sceno. Prispevki so posamezna obdobja in zvrsti popularne glasbe umestili v družbeni in zgodovinski kontekst, osvetlili pa so tudi vzajemni vpliv globalnih in lokalnih tokov urbane glasbe. Zbornik poskuša odgovoriti na vprašanja: kako se je na Šaleškem v šestdesetih letih prejšnjega stoletja rojeval rock'n'roll, kdo so njegovi pomembnejši lokalni protagonisti, kje in kako je občinstvo poslušalo rock, kako so si njegovi pristaši izbojevali javne prostore svobode in kako so prestopali meje vladajočih ideoloških in kulturnih vzorcev, kako je nastajala rock scena (vključno z urbanimi miti) in kako je rock postajal način življenja.

Drugi del zbornika je leksikon, v katerem je v nekaj več kot sto geslih predstavljena dejavnost glasbenih skupin

in posameznikov, vključno z njihovimi diskografijami. Gesla so s področja popularne glasbe, v perspektivi pa bodo dopolnjena še s preostalimi glasbenimi zvrstmi (od ljudske in narodnozabavne do klasične glasbe).

Ideja je tudi, da bi tema dvema leksikonoma dodali še nekaj tematsko novih in bi tako na enem mestu združili in v geslih povzeli vsa temeljna znanja z večine področij védenja o Šaleški dolini in njenih prebivalcih. Tako bi dobili skupno osem tematsko različnih leksikonov, ki naj bi bili več kot zgolj informativni priročniki, njihov cilj pa bi bil strnjeno predstaviti biografije pomembnejših Šalečanov, tukajšnje gospodarske in negospodarske organizacije, ustanove, društva in klube, šaleško kulturno in tehnično dediščino, njeno geografijo ter rastlinstvo in živalstvo. Načrt so torej naslednji leksikoni:

1. Šaleški biografski leksikon (izšel na spletu),
2. Šaleški glasbeni leksikon (izšel v zborniku, vendar le za področje popularne glasbe),
3. Šaleški rastlinski leksikon,
4. Šaleški živalski leksikon,
5. Šaleški geografski leksikon,
6. Šaleški leksikon kulturne in tehnične dediščine,
7. Šaleški gospodarski leksikon,
8. Šaleški leksikon (negospodarskih) ustanov, organizacij, društev in klubov.

Ali bo ta načrt realiziran šele tedaj, ko se bo našel kakšen lokalni polihistor in enciklopedist, kot je bil Miroslav Krleža, pa bo pokazala prihodnost. Ali pa lokalna verzija omenjenega argentinskega književnika Jorgeja Luisa Borgesa.

Literatura:

- DCMI Metadata Terms – Dublin core Metadata Initiative. Dostupno na: <http://dublincore.org/documents/dcmi-terms/> (22 April 2016).
- Zlata Dimec, Metapodatki ali katalog virtualnega sveta. *Knjižnica: revija za področje bibliotekarstva in informacijskih znanosti* 46, 3 (2002), 71–90.
- Michel Foucault, *Besede in reči*, Ljubljana, *Studia Humanitatis*, 2010.
- Jože Hudales, *Življenje v novem mestu*, Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015.
- Simona Resman, *Knjižnica: revija za področje bibliotekarstva in informacijskih znanosti* 49, 3 (2005), 39–52.